

Тема 9. Фінансовий аналіз діяльності комерційних банків

**1). ПРЕДМЕТ, МЕТОД І ЗАВДАННЯ
БАНКІВСЬКОЇ СТАТИСТИКИ.**

**2). ГОРИЗОНТАЛЬНИЙ ТА
ВЕРТИКАЛЬНИЙ АНАЛІЗ.**

**3). АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
БАНКУ.**

1). ПРЕДМЕТ, МЕТОД І ЗАВДАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СТАТИСТИКИ.

**Статистика банківської діяльності —
розділ соціально-економічної
статистики, який вивчає масові
явища та процеси в системі
банківської діяльності.**

Предмет
банківської
статистики

Масові явища та процеси, що становлять банківську діяльність, її умови та результати.
Статистика вивчає закономірності та взаємозв'язки цих явищ і процесів, надаючи їм кількісного виразу

Об'єкт дослідження

сфера банківської діяльності

До методів банківської статистики відносяться:

- 1) метод статистичного спостереження;**
- 2) метод групування;**
- 3) метод узагальнюючих статистичних показників;**
- 4) графічний метод;**
- 5) табличний метод;**
- 6) дисперсійний аналіз;**
- 7) кореляційний метод;**
- 8) регресійний метод;**
- 9) аналіз динаміки;**
- 10) індексний метод;**
- 11) вибірковий метод;**
- 12) балансовий метод;**
- 13) факторний аналіз.**

2). ГОРИЗОНТАЛЬНИЙ ТА ВЕРТИКАЛЬНИЙ АНАЛІЗ.

Вертикальний аналіз структури балансу дає змогу робити висновки про перерозподіл вкладень у різні види активів і про зміни джерел фінансування підприємства.

Горизонтальний аналіз дає змогу вивчити динаміку активів у цілому й окремих їх видів у часі, визначити загальні тенденції їх зміни або тренду.

Вертикальний та горизонтальний аналіз активів ПАТ КБ «ПриватБанк», млн. грн.

АКТИВИ	2015	2014	Відхилення		2015	2014	Відхилення
			млн. грн.	%	%	%	
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	29184	14447	14737	102,01	11,28	6,79	4,50
Заборгованість інших банків	3365	13321	-9956	-74,74	1,30	6,26	-4,96
Кредити та аванси клієнтам	189314	159173	30141	18,94	73,20	74,79	-1,59
Вбудовані похідні фінансові активи	30673	19978	10695	53,53	11,86	9,39	2,47
Інвестиції у дочірні компанії	435	435	0	0	0,17	0,20	-0,04
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	1734	981	753	76,76	0,67	0,46	0,21
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	216	142	74	52,11	0,08	0,07	0,02
Передоплата з поточного податку на прибуток	98	142	-44	-30,99	0,04	0,07	-0,03
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	2857	3003	-146	-4,86	1,10	1,41	-0,31
Інші фінансові активи	238	797	-559	-70,14	0,09	0,37	-0,28
Інші активи	306	148	158	106,76	0,12	0,07	0,05
Необоротні активи, утримувані для продажу	191	246	-55	-22,36	0,07	0,12	-0,04
ВСЬОГО АКТИВІВ	258611	212813	45798	21,52	100,00	100,00	0

Управління активами і пасивами банку – це цілеспрямований процес постійного регулювання структури та динаміки активів і пасивів банку, спрямований на забезпечення економічної ефективності банку з позицій оптимізації ризику та забезпечення достатнього рівня ліквідності.

Система управління активами і пасивами банку включає три складових:

- Організаційна - наявність відповідних підрозділів, що приймають участь в управлінні.
- Часова - періодичність прийняття управлінських рішень.
- Інформаційна - необхідний масив внутрішньої та зовнішньої інформації для прийняття управлінських рішень стосовно УАП.

Методи управління активами і пасивами банку:

- **Базові методи управління певним ризиком** – методи УАП, які використовуються для управління конкретним ризиком, що виникає в процесі діяльності банку та пов'язаним із структурою активів і пасивів банку та її зміною.
- **Методи моделювання структури балансу** – методи які передбачають побудову моделі оптимального банківського балансу, тобто такого співвідношення активів і пасивів, яке б відповідало визначеним цілям та враховувало ризики.

1. Дохідні активи (працюючі): портфель цінних паперів; надані міжбанківські кредити і розміщені депозити в інших банках; кредити та заборгованість клієнтів; інвестиції в асоційовані і дочірні компанії; інвестиційна нерухомість, операції з валютою, факторинг, лізинг та ін.

2. Недоходні активи: гроші, в т. ч. в касі, кор. рахунки в НБУ, в ін. банках, безпроцентний кредит, основні засоби та кап. вклади, дебітори та ін.

АКТИВИ	2015	2014	Абс. відх.	Відн. відх	2015, %	2014, %	Відх.
Дохідні активи (працюючі)	226281	194975	31306	16,06	87,50	91,62	-4,12
Недохідні активи	32330	17838	14492	81,24	12,50	8,38	4,12

КІП 191699 160731

74 % 76 %

Вертикальний та горизонтальний аналіз зобов'язань ПАТ КБ «ПриватБанк», млн. грн.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	2015	2014	Відхилення		2015	2014	Відхи- лення
			млн. грн.	%	%	%	
Заборгованість перед НБУ	27079	18357	8722	47,51	11,72	9,75	1,97
Заборгованість перед іншими банками та ін.фін.	4628	3433	1195	34,81	2,00	1,82	0,18
РВГШти клієнтів	177974	140680	37294	26,51	77,01	74,70	2,31
Власні боргові цінні папери та інші позикові кошти	9271	8111	1160	14,30	4,01	4,31	-0,30
Вбудовані похідні фінансові зобов'язання		10047	-10047	-100	0,00	5,34	-5,34
Поточне зобов'язання з податку на прибуток		7	-7	-100	0,00	0,00	0,00
Вистрочене зобов'язання з податку на прибуток	933	737	196	26,59	0,40	0,39	0,01
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та нефінансові зобов'язання	2169	1834	335	18,27	0,94	0,97	-0,04
Субординований борг	9047	5110	3937	77,05	3,91	2,71	1,20
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	231101	188316	42785	22,72	100,00	100,00	0

Вертикальний та горизонтальний аналіз капіталу ПАТ КБ «ПриватБанк», млн. грн.

КАПІТАЛ	2015	2014	Відхилення		2015	2014	Відхи- лення
			млн. грн.	%	%	%	
Акціонерний капітал	21257	18101	3156	17,44	77,27	73,89	3,38
Емісійний дохід	23	20	3	15,00	0,08	0,08	0,00
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані		1000	-1000	-100,0	0,00	4,08	-4,08
Резерв переоцінки нові акції приміщень	506	523	-17	-3,25	1,84	2,13	-0,30
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу	1421	805	616	76,52	5,17	3,29	1,88
Загальні резерви та інші фонди	1448	1445	3	0,21	5,26	5,90	-0,64
Нерозподілений прибуток	2855	2603	252	9,68	10,38	10,63	-0,25
ВСЬОГО КАПІТАЛУ	27510	24497	3013	12,30	100,0	100,0	0
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ	258611	212813	45798	21,52			

Доходи комерційного банку — це зростання економічних вигід протягом періоду, що аналізується, в результаті реалізації банківського продукту та іншої діяльності банку у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань.

ОПЕРАЦІЙНІ ДОХОДИ (operating income) – надходження, отримані банком у результаті здійснення операцій чи надання послуг своїм клієнтам.

Операційні доходи складаються з процентних (отримані проценти) та непроцентних (чисте позитивне сальдо) доходів від торговельних операцій на валютному ринку та ринку цінних паперів; дивідендів; доходів від фінансового лізингу; отриманих штрафів тощо.

До складу *операційних доходів* не включають:

- доходи, отримані від продажу основних засобів,
- доходи неопераційних підрозділів (їдальні, гуртожитки),
- штрафи та пені, отримані за господарськими операціями.

Витрати — це зменшення економічної вигоди в аналізованому періоді внаслідок проведення комерційним банком фінансових та господарських операцій, які зменшують активи або збільшують заборгованість.

Вертикальний та горизонтальний аналіз доходів і витрат ПАТ КБ «ПриватБанк», млн. грн.

ДОХОДИ	2015	2014	Відхилення		2015	2014	Відхилення
			млн. грн.	%	%	%	
Процентні доходи	30309	25556	4753	18,6	65,89	77,71	-11,81
Доходи за виплатами та комісійними	6991	4390	2601	59,3	15,20	13,35	1,85
Прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів	6517	6723	-206	-3,1	14,17	20,44	-6,27
Прибутки мінус збитки/(збитки мінус прибутки) від переоцінки іноземної валюти	1745	-4202	5947	-141,5	3,79	-12,78	16,57
Інші операційні доходи	247	229	18	7,86	0,54	0,70	-0,16
Прибуток від вибуття інвестиції в дочірню компанію	187	192	-5	-2,60	0,41	0,58	-0,18
Всього доходів	45996	32888	13108	39,86	100	100	

ВИТРАТИ	2015	2014	Відхилення		2015	2014	Відхилення
			млн. грн.	%	%	%	
Процентні витрати	27861	18295	9566	52,29	60,89	55,71	5,18
Резерв на знецінення кредитів та авансів клієнтам	6070	4631	1439	31,07	13,27	14,10	-0,84
Витрати за виплатами та комісійними	1640	1043	597	57,24	3,58	3,18	0,41
(Збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою	1324	-400	1724	-431,00	2,89	-1,22	4,11
Інші (збитки мінус прибутки)/прибутки мінус збитки	291	-37	328	-886,49	0,64	-0,11	0,75
Адміністративні та інші операційні витрати	8420	9402	-982	-10,44	18,40	28,63	-10,23
(Витрати)/кредит з податку на прибуток	152	-94	246	-261,70	0,33	-0,29	0,62
Всього витрат	45758	32840	12918	39,34	100	100	
Прибуток	238	48	190				

3). АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ.

Більшість методик поєднує чотири групи показників, що дають можливість **оцінити фінансовий стан банку** виходячи із:

- **оцінки фінансової стійкості;**
- **оцінки ділової активності;**
- **оцінки ліквідності;**
- **оцінки ефективності управління.**

АЛГОРИТМ РОЗРАХУНКУ ПОКАЗНИКІВ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ

№	Найменування показника	Алгоритм розрахунку за балансом
1	Коефіцієнт надійності	ВК
		ЗК
2	Коефіцієнт фінансового важеля	З
		ВК
3	Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	ВК
		А
4	Коефіцієнт захищеності власного капіталу	Акап
		ВК
5	Коефіцієнт захищеності дохідних активів	К - Анд – 3б
		Ад
6	Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	А
		Какц

АЛГОРИТМ РОЗРАХУНКУ ПОКАЗНИКІВ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ ДІЛОВУ АКТИВНІСТЬ БАНКУ

№	Найменування показника	Алгоритм розрахунку
В ЧАСТИНІ ПАСИВІВ		
1	Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	З
		П
2	Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів (К змбк)	МБК
		П
3	Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів (К зсд)	Д стр
		П
4	Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи (К зда)	Ад
		З
5	Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель (К зкр)	КР
		З
6	Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель (К зсдкр)	КР
		Дс

№	Найменування показника	Алгоритм розрахунку
	В ЧАСТИНІ АКТИВІВ	
1	Коефіцієнт дохідних активів (Кда)	Ад
		А
2	Коефіцієнт кредитної активності інвестицій у кредитний портфель (К кра)	КР
		А
3	Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь (Кіа)	ЦПП
		А
4	Коефіцієнт інвестицій у дохідних активах (Кіда)	ЦПП
		Ад
5	Коефіцієнт проблемних кредитів (Кпкр)	КРпб
		КР

Джерела інвестицій			Напрями вкладень		
№	Назва статей	Сума	№	Назва статей	Сума
Власні кошти			Високоліквідні активи		
1	Статутний фонд		1	Грошові кошти в касі і на коррахунку в НБУ	
2	Резервний фонд		2	Коррахунки в інших банках	
3	Чистий прибуток звітного року		3	Строкові депозити в інших банках	
4	Нерозподілений прибуток минулих років		4	Разом (рядки 1—3)	
5	Переоцінка основних засобів		Дохідні активи		
6	Разом власні кошти (рядки 1—5)		5	Міжбанківські кредити надані	
Залучені кошти			6	Кредити, надані юридичним і фізичним особам	
7	Кошти до запитання		7	Інвестиції в державні цінні папери	
8	Строкові депозити		8	Інвестиції в акції	
9	Міжбанківські кредити одержані		9	Разом (рядки 4—8)	
10	Кредитори		10	Робочі активи (ряд. 4 + ряд. 9)	
11	Разом залучені кошти (рядки 7—10)		Імобілізовані активи		
12	Ресурсний потенціал Усього (ряд. 6 + ряд. 11)		11	Малоцінні та господарські матеріали	
			12	Основні засоби і капітальні вкладення	
			13	Нематеріальні активи	
			14	Дебітори	

АЛГОРИТМ РОЗРАХУНКУ ПОКАЗНИКІВ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ ЛІКВІДНІСТЬ БАЛАНСУ БАНКУ

Найменування показника	Алгоритм розрахунку
1. Коефіцієнт миттєвої ліквідності (Кмл)	(Ккр + Ка)
	Д
2. Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку (Кзл)	А
	З
3. Коефіцієнт відношення високоліквідних до робочих активів (Квлр)	Авл
	Ар
4. Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань (Крл)	Ад
	З
5. Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів (для визначення незбалансованої ліквідності) (Кскзд)	КР
	Д
6. Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'	(Авл+Ам)

АЛГОРИТМ РОЗРАХУНКУ ПОКАЗНИКІВ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

Найменування показника	Алгоритм розрахунку
1. Загальний рівень рентабельності (K1)	Пб
	Д
2. Окупність витрат доходами (K2)	Д
	В
3. Чиста процентна маржа (K3)	(Процентні доходи – процентні витрати)
	Середні загальні активи
4. Чистий серед (K4)	(% отр. / Позики над х 100) – - (% спл. / % депозити х 100)
5. Інший операційний дохід (K5)	Ді
	А
6. «Мертва точка» прибутковості банку (K6)	(Вн - Дн)
	(Ан - Ас)

7. Продуктивність праці, грн. (K7)	Д
	СП
8. Рентабельність активів, % (K8)	ЧП
	А сер
9. Рентабельність дохідних активів (K9)	ЧП
	Ад сер
10. Рентабельність загального капіталу (K10)	ЧП
	К сер
11. Рентабельність статутного фонду (акціонерного капіталу) (K11)	ЧП
	Какц сер
12. Рентабельність діяльності за витратами (K12)	ЧП
	В
13. Продуктивність праці середньорічного працівника (K13)	ЧП
	СП

Дякую за увагу!